

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Поморська академія у Слупську

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
18-19 травня 2023р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.05.2023р.)

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023р., Мукачево/ Ред. кол. Щербан Т.Д.(гол.ред.) та ін.–Мукачево: Вид-во МДУ, 2023.–121с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д. психол. н, професор (голова); **Гоблик В.В.** – д. екон. н., професор; **Моргун А.В.** – к. філолог.н., доцент; **Корнієнко І.О.** – д. психол. н, професор; **Брецько І.І.** – к. психолог. н, доцент; **Воронова О.Ю.** – к. психолог. н, доцент.

справедливою, так і її мотивація своєчасною.

Отже, в процесі оцінки мотиваційного менеджменту слід визначити інформацію, яка відноситься до рівня задоволеності чи незадоволеності працівників їх трудовою діяльністю в підприємстві і в тому числі виокремити, які конкретно засоби стимулювання треба використовувати.

Зокрема, значення оцінки задоволеності працівників дозволяє глибше визначити саму сутність мотиваційного менеджменту, минулі чи майбутні тенденції зміни її змісту чи рівня, до того ж, міру зацікавлення різних співробітників у досягненні конкретних результатів.

Отже, проблема визначення задоволеності працівників працею є об'єктом численних досліджень: психологічних, соціальних та економічних, котра виступає головним показником якості трудових ресурсів в підприємствах. У процесі наукових пошуків, вдалося з'ясувати, що сам процес управління мотивацією праці працівників в агропідприємстві має здійснюватися на основі сукупності показників, що якісно й кількісно відображають її рівень. Оцінити ефективність мотивації праці працівників можна за допомогою комплексу показників. При цьому під такими показниками розуміється якісна та кількісна оцінка процесів і явищ оточуючого середовища. Якісна сторона показника відображає зміст явища або процесу в конкретних умовах місця та часу, кількісна - розмір, абсолютну величину.

Список використаних джерел

1. Баклицький І. О. Психологія праці : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Знання, 2008. 655 с.
2. Лозниця В.С. Психологія менеджменту : навч. посіб. К. : ТОВ «УВГПС ЕксСб», 2000. 512 с.
3. Ходаківський Є. І. Психологія управління : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2008. 608 с.

УДК 316.614-042.3:37.015.31:17.022.1(043.2)

ВАРГА В.С., ДЕМЧИК К.І.
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Ціннісні орієнтації трактуються як уявлення людини про головні цілі її життєдіяльності і основні засоби досягнення цих цілей. Ціннісним орієнтаціям притаманне внутрішнє напруження, яке здатне пробудити бажання, інтереси, наміри. Завдяки цим якостям ціннісні орієнтації здатні виконати визначену систему соціальних функцій, вони перетворюють людину, пристосовують її до системи норм і цінностей соціального середовища, сприяють самоствердженню

особистості, реалізації її соціальних очікувань, забезпечують «гармонізацію» внутрішнього світу особистості, систематизацію її знань, норм, стереотипів.

Життєві цілі є однією із форм усвідомлення людиною стану в системі суспільних відносин і формуються під впливом умов життєдіяльності особистості і конкретних дій, які складають її життєвий шлях. В процесі засвоєння людиною загальних відносин формуються характерні для суспільства соціальні риси особистості, тобто визначена сукупність рис, якостей, стереотипів свідомості і поведінки, прагнень і бажань, ідеали і цінності, які відповідають потребам відповідних відносин.

Таким чином ціннісні орієнтації мають дуже важливе значення у житті кожної людини, яка в прийнятті рішень багато в чому виходить із власної системи життєвих цінностей. При цьому на формування її життєвих цінностей впливають, як особливості власного соціального розвитку, так і психологічні характеристики індивідуального розвитку. Особливе значення набуває знання сукупності характеристик для ефективності діяльності індивіда та для особистісного розвитку [1].

Ціннісні орієнтації виражають функціональні аспекти особистісного значення в процесі діяльності. В її основі лежить оцінка призначених суб'єктом значущих предметів, процесів і явищ для подальшої діяльності, що виготовляє їх з метою формування, уточнення ціннісних орієнтацій, направлених на реалізацію особистих інтересів системи, в яку включена особистість.

До псевдо цінностей належать цінності, які не сприяють самореалізації людини або навіть є перешкодою для самореалізації, проте людина може бути переконаною в оберненому. Зокрема, як свідчать дослідження, багато молоді вважає, що алкоголь і наркотики є цінними тому, що стимулюють творчість, орієнтація на псевдо цінності є досить небезпечною для людини і для оточуючих її людей. У таких людей часто виникає ілюзія, про те, що оволодіння найбільш значною цінністю (гроші, золото, влада) відкриється шлях до оволодіння іншими загальнолюдськими цінностями (добро, краса, любов, гармонія). Зокрема більшість переконана в тому, що якщо вони оволодіють великою владою, або великими грошами, то зможуть реалізувати себе на основі істинних цінностей [3].

Нинішній виховний процес молоді особи у демократичному суспільстві повинен передбачати досить високий рівень індивідуальної свободи особистості, відмову державних структур від жорсткого визначення форм та методів соціалізації, постійного контролю як за суспільними інститутами, що її здійснюють, так і за самим громадянином. Передача молодим громадянам традиційних елементів політичної культури та політичного процесу в цілому в демократичному суспільстві завжди повинні доповнюватись прищепленням навичок самостійного пошуку вирішення тих чи інших проблем, нових методів здійснення завдань, які постають перед молоддю, формуванням нових елементів політичної культури.

Ціннісні орієнтації, потреби молоді в цілому визначають життєві плани молодих хлопців та дівчат, які з часом ними уточнюються і перебудовуються. Планування життя молоддю не можливе без певних мотивів, якими керуються молоді люди. Ці мотиви, як і життєві плани в цілому в різних соціально-професійних і вікових груп молоді різні, вони змінюються із плином часу, зміною умов життя, місця життя, обставин. життєві плани молодих людей пов'язані із прагненням зайняти певне соціальне становище, яке дозволить йому задовольняти ще більші і різноманітні по характеру і значимості потреби, само реалізовуватися як соціальному суб'єкту. Складність життєвих планів молодого людини залежить від багатьох чинників, але одним із вирішальних є рівень духовного розвитку, свідомості, міжособистісних зв'язків особистості.

На формування цінностей та ціннісних орієнтацій молоді впливають також соціальні інститути, освіта та державна молодіжна політика. Молодіжна політика держави – це політика, яка створює правові та інституційні умови для самостійної, ефективної діяльності молоді. Послуги молоді, надані державою розробляються з урахуванням динаміки потреб, інтересів, обумовлених специфікою цієї соціальної групи. Молодіжна політика орієнтується не тільки на формування компенсаційних механізмів (державна підтримка соціально незахищених категорій молоді), але й на створення умов самореалізації молодого покоління у виборі сфери зайнятості – професії, освіти, організації дозвілля, реалізації та розвитку інноваційного потенціалу молоді [2].

Ціннісні орієнтації формуються в процесі засвоєння людиною певного соціального досвіду і проявляються в її переконаннях, інтересах. У відповідності до орієнтації на певні цінності, молодих людей можна поділити на чотири типологічних груп.

Список використаних джерел

1. Каганець І. Психологічні аспекти в менеджменті: Типологія Юнга, соціоніка, психоінформатика. Київ - Тернопіль. 1997. 204с.
2. Морозова Л. П. Соціотехнологічні аспекти формування ціннісного світу сучасної молоді. *Соціальні технології*. 2000. Вип. 5. С.302 - 313.
3. Морозова Л. П. Ціннісні орієнтації молоді. *Нова парадигма. Альманах наукових праць*. 2000. Вип.17. С. 176-183.

УДК 305-042.3:316.613.434:37.011.3-057.875(043.2)

БРЕЦКО І.І., МАШКАРИНЕЦЬ В. І.
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА ПРОЯВИ БУЛІНГУ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Булінг (цькування) – це діяння (дія або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>